.....

kod pracy ucznia

.....

pieczątka nagłówkowa szkoły

KONKURS Z GEOGRAFII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

ETAP SZKOLNY

Drogi Uczniu,

witaj na I etapie Konkursu z Geografii. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 11 stron i zawiera 18 zadań oraz brudnopis.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które umieścisz w miejscu do tego przeznaczonym.
- Obok każdego numeru zadania podaną masz maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.
- Pracuj samodzielnie. Postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.
- Nie używaj korektora, długopisu zmazywalnego. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.

Powodzenia!

Czas pracy:

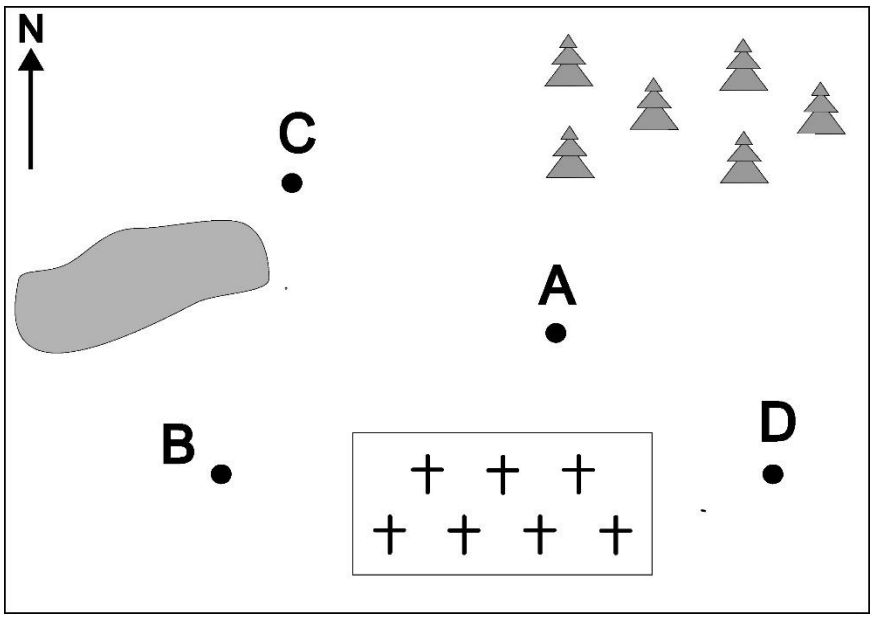
60 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania:

80

Zad. 1 (0-1 p.)

W jakim kierunku spogląda turysta z miejsca D, patrząc na obiekt w punkcie A? Zaznacz dobrą odpowiedź.

a) SE b) SW c) NE d) NW

Zad. 2 (0 - 2 p.)

Odległość między punktami B i D na mapie w skali 1:50 000 wynosi 15 mm. Oblicz odległość rzeczywistą między tymi punktami. Wynik podaj w km. *Obliczenia są obowiązkowe.*

Miejsce na obliczenia:

.....
.....
.....
.....

Odp. .....

Zad. 3 (0-2 p.)

Uszereguj szczyty <u>od najniższego.</u> Podaj NUMERY tych szczytów:

1. Wieżyca, 2. Łysica, 3. Śnieżka, 4. Babia Góra, 5. Trzy Korony, 6. Tarnica, 7. Rysy

Odp. : ..... - ..... - ..... - ..... - ..... - ..... - .....

Zad. 4 (0-2 p.)

Punkt A leży na wysokości 720 m n.p.m. Punkt B leży niżej. Wysokość względna A (w stosunku do B) wynosi 340 m. Oblicz wysokość bezwzględną punktu B. *Obliczenia są obowiązkowe.*

Miejsce na obliczenia:

.....
.....
.....
.....

Odp.: Punkt B leży na .....

Zad. 5 (0-4 p.)

Punkt C leży na 5°S oraz na 5°E. Punkt X leży 25° na północ oraz 15°40' na wschód od punktu C. *Obliczenia są obowiązkowe.*

a) **określ współrzędne geograficzne punktu X.**
Miejsce na obliczenia:

.....
.....
.....
.....

Odp.: Punkt X leży na ..... i na .....

b) **na jakim kontynencie leży punkt X?**

Odp. Jest to .....

Zad. 6 (0-5 p.)

Zaznacz JEDNĄ właściwą odpowiedź (podkreśl lub weź w obwódkę).

a) Wskaż jedną rzekę, która nie jest rzeką główną:
Bug, Łeba, Odra, Pasłęka, Wisła.
b) Rzeką spoza zlewiska morza Bałtyckiego jest (wybierz spośród podanych):
Nysa Łużycka, Osława, Skawa, Strwiąż, Tanew
c) Najgłębszym polskim jeziorem jest:
Gopło, Hańcza, Łebsko, Mamry, Wigry
d) Jeziorem o genezie polodowcowej nie jest:
Gopło, Hańcza, Łebsko, Mamry, Wigry
e) Wskaż lewy dopływ Wisły.
Bóbr, Drwęca, Dunajec, Pilica, Wieprz

Zad. 7 (0-4 p.)

a)

W tabeli podano średnie miesięczne temperatury dla trzech stacji meteorologicznych. Na podstawie danych oblicz amplitudy roczne temperatury powietrza (A.t.). Temperaturę podano w °C. *Obliczenia są obowiązkowe.*

Miasto	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Białystok (23°E)	-3,3	-2,2	1,8	8,3	13,8	17,2	19,5	18,7	13,8	8,1	3,6	-0,6
Szczecin (15°E)	0,2	1,0	3,8	9,0	13,1	17,0	19,2	18,8	14,9	10,1	5,4	2,1
Toruń (19°E)	-1,4	-0,1	3,3	9,0	14,1	17,5	19,6	19,1	14,8	9,5	5,0	1,0

Źródło: https://pl.climate-data.org/. Dane za lata 1991-2021.

A.t. w Białymstoku wynosi: .....

.....

A.t. w Szczecinie wynosi: .....

.....

A.t. w Toruniu wynosi: .....

.....

b)

Na podstawie danych z zadania 7a sformułuj wniosek dotyczący przestrzennego zróżnicowania amplitudy rocznej temperatury powietrza w Polsce.

Odp.: .....

.....

Zad. 8 (0- 5 p.)

Uzupełnij tabelę. Brakujące nazwy wybierz spośród niżej podanych. Nazwy nie mogą się powtarzać. Wpisz tylko jedną nazwę do komórki.

Gleba	Podłoże	Formacja roślinna	Przykładowa roślina
	osady rzeczne		
		bór	
brunatna			

Gleba*: brunatna, mada, bielica, rędzina*

Podłoże skalne: *piaski, osady rzeczne, wapienie, glina*

Formacja roślinna: *łęg, bór, ols, grąd*

Przykłady roślin: *wierzba, dąb, sosna, kosówka*

Zad. 9 (0-2 p.)

Określ następstwo zdarzeń. W odpowiedzi wpisz litery.

A. Masy powietrza napotykają wzniesienia Poj. Pomorskiego i Poj. Mazurskiego
B. Masy powietrza znad Bałtyku niosą wilgoć
C. Powstawanie chmur i opadów
D. Wznoszenie i ochładzanie mas powietrza
E. Masy powietrza docierają do centrum Polski (notujemy tam opady poniżej 550 mm/rok)

Odp.: ....

Zad. 10 (0-5 p.)

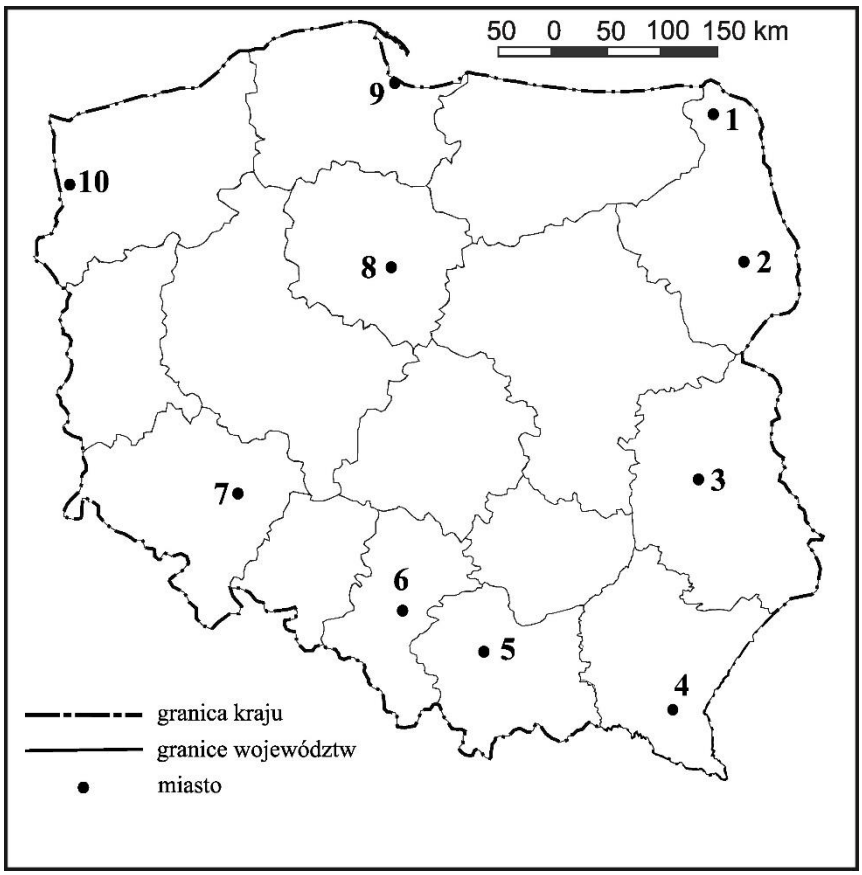
Do opisu przyporządkuj jedno określenie. Wpisz je do tabeli.

Opis	Nazwa
Rumowisko skalne w Górach Świętokrzyskich. Powstało przez zamarzającą w szczelinach skalnych wodę, która potem rozsadzała skały.	
Jedna z epok ery kenozoicznej, trwa od ok. 12 tys. lat.	
Powstaje w wyniku wypiętrzania mas skalnych wzdłuż uskoków.	
Stawonóg, będący skamieniałością przewodnią ery paleozoicznej.	
Złoża tego surowca występują w Karpatach oraz okolicy Gorzowa Wielkopolskiego.	

Nazwy (do wyboru, jest ich więcej): *gołoborze, holocen, karbon, lawa, morena denna, plejstocen, pradolina, ropa naftowa, rów tektoniczny, sandr, silezaur, trylobit, wapienie, węgiel brunatny, zrąb tektoniczny.*

Zad. 11 (0- 5 p.)

Wykorzystując mapę Polski uzupełnij tabelę odpowiednimi określeniami. Należy wpisać tylko jeden numer oraz tylko jedną nazwę miasta.

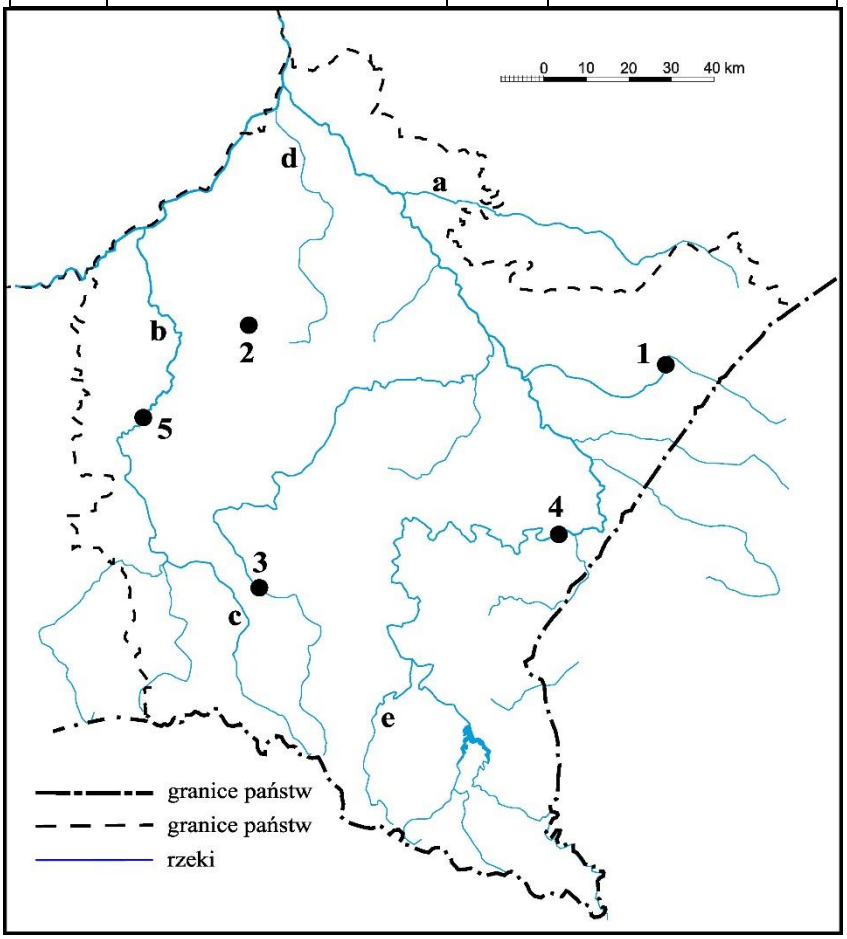
Opis	Nr na mapie	Miasto
W pobliżu tego miasta obserwujemy najkrótszy okres wegetacyjny na polskich nizinach.		
W rejonie tego miasta mamy w czerwcu najdłuższe dni.		
Okolice tego miasta mają najdłuższy okres wegetacyjny.		
Pobliski teren notuje najniższe opady w kraju.		
W okolicach tego miasta Słońce zachodzi najpóźniej.		

Miejscowości do wyboru (numery i nazwy miast mogą się powtarzać)*: Białystok, Gdańsk, Katowice, Lublin, Sanok, Suwałki, Szczecin, Toruń, Wrocław*.

Zad. 12 (0-10 p.)

Na podstawie mapy woj. podkarpackiego rozpoznaj wskazane obiekty:

Miasto		**Rzeka**	
1		**a**	
2		**b**	
3		**c**	
4		**d**	
5		**e**	

Zad. 13 (0- 7 p.)

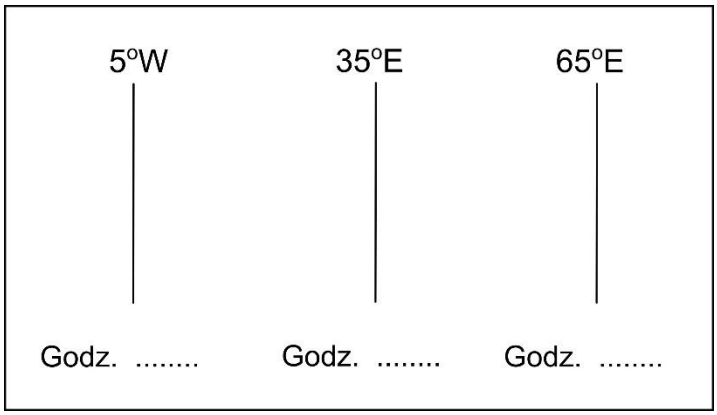
Wykorzystując własną wiedzę oraz informacje z literatury dodatkowej wybierz właściwe uzupełnienie zdań *(spośród trzech propozycji).* Wskaż (podkreśl lub zakreśl) jedną pasującą odpowiedź.

W marcu 2024 r. do Sieci Światowych Geoparków UNESCO włączony został Geopark Kraina Wygasłych Wulkanów jako trzeci geopark w Polsce. Znaczna część geoparku to Góry i Pogórze Kaczawskie. Leżą one w *Sudetach / Karpatach / Górach Świętokrzyskich.* Odsłaniające się tam skały wulkaniczne pochodzą z różnych okresów przeszłości geologicznej Polski. Ostatni z epizodów aktywności wulkanicznej przypadł na przełom *paleogenu i neogenu*

/ permu i triasu / dewonu i karbonu, czyli około 35–15 milionów lat temu. Miało to miejsce podczas *kaledońskich / alpejskich / hercyńskich* ruchów górotwórczych. Charakterystyczną skałą są tutaj *bazalty / piaskowce / granity*. Po dawnych wulkanach, które ulegały późniejszej erozji, pozostały odsłonięte dawne kominy wulkaniczne, noszące nazwę *batolit / nek / zrąb*. Na Pogórzu Kaczawskim spotkać możemy jeden z dawnych wulkanów, nazywany "śląską Fudżi" - jest to *Góra św. Anny / Ostrzyca / Ślęża*. W Krainie Wygasłych Wulkanów spotkać można też inne ciekawe ślady działalności wulkanicznej, jak chociażby Organy Wielisławskie i Małe Organy Myśliborskie. W regionie znajdują się kamieniołomy, gdzie wydobywa się skały związane z wulkanizmem - są to m.in. *agaty i porfiry / granity i wapienie / gnejsy i piaskowce*. Skały te są wykorzystywane m.in. w budownictwie.

Zad. 14 (0-4 p.)

Rysunek przedstawia kilka południków. Słońce góruje nad południkiem 35°E. Oblicz czas słoneczny na wskazanych południkach i wpisz go w odpowiednich miejscach na rysunku. *Obliczenia są obowiązkowe.*

Miejsce na obliczenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zad. 15 (0-5 p.)

Uzupełnij tekst brakującymi stwierdzeniami.

a) Występowanie astronomicznych pór roku to następstwo ruchu ..... Ziemi.
b) W dniu przesilenia letniego promienie słoneczne padają prostopadle na .....
c) Oś ziemska jest stale nachylona do płaszczyzny orbity Ziemi pod kątem .....
d) W czerwcu na biegunie północnym występuje .....
e) Słońce najszybciej zachodzi na ..... Polski.

Zad. 16 (0-5 p.)

Spośród podanych zdań zaznacz te, które zawierają błędne informacje (podkreśl lub weź w obwódkę właściwy podpunkt). Wykorzystaj własną wiedzę oraz informacje z literatury dodatkowej.

a) Dorzecze to obszar, z którego wody spływają do jednego morza.
b) Eratyki to podłużne zagłębienia powstałe w wyniku erozyjnej działalności wód lodowcowych.
c) Zlodowacenia Wisły to zlodowacenie północnopolskie.
d) Rzeźba glacjalna związana jest z działalnością morza.
e) Szkuty i galary to dawne jednostki pływające m.in. po Wiśle.
f) Stolicą polskiego flisactwa jest Sandomierz.
g) Pustynia Błędowska powstała w sposób naturalny z powodu coraz niższych opadów.
h) Jaskinia Raj, jedna z najbogatszych w Polsce pod względem szaty naciekowej, znajduje się na Wyżynie Kieleckiej.

Zad. 17 (0-2 p.)

Wskaż po jednej konsekwencji przyrodniczej:

a) Rozciągłości południkowej Polski:

.....
.....
.....

b) Rozciągłości równoleżnikowej Polski:

.....
.....
.....

Zad. 18 (0-10 p.)

Dopasuj podane poniżej określenia i nazwy do właściwej krainy geograficznej. Wpisz jedną nazwę do pustej komórki tabeli.

Nizina Mazowiecka	Wyżyna Krakowsko-Częstochowska	Tatry
xxxxxxxxxx		xxxxxxxxxx

Określenia i nazwy do wyboru (jest ich więcej): *gipsy*, *hałdy, klify*, *mierzeje*, *piargi*, *regiel górny*, *wydmy*, *wysoczyzny*, *Kampinoski Park Narodowy*, *Ojcowski Park Narodowy*, *Osława, Prądnik,* Roztoka, *Szczawnica*, *Szlak Orlich Gniazd, Świętokrzyski Park Narodowy, Wielki Dział, źródła Warty*.

BRUDNOPIS